

En berättelse från vår seglade örlogsflottas tider. Efter den fullständigt sannfärdiga redogörelsen för hur det kom sig att båtsman Make satte ett "skott" i den äkta utdragssoffan.

Båtsman Make från Sturkö måste sätta "skott" i soffan!

Sturköbåtsmannen *Måns Makes* havsblåa ögon var de grannaste som fanns. Så tyckte alla fruntimmer som träffat båtsman Make och som drömt om dessa ögon både dag och natt.

Sabla Make! Han hade ställt till med mycken oreda med dom havsblå. Denne man hade krossat hjärtan ungefär lika vårdslöst som ett hembitråde av den slarviga sorten kan höja porslinsaffärernas omsättning. Han visste nämligen mycket väl vad hans ögonkurtis kunde åstadkomma. Och han hade mer än en gång fått höra från både välmålade och naturellt röda läppar att "det var så snyggt med dom där svarta ögonbrynen till ljusblå ögon."

Och en viss fru kaptenska i Örlogsstan hade sagt att båtsman Makes hår på hans välformade huvud gick i långa och mjuka vågor som Atlantens böljor. Fru kaptenskan var väl befaren. Både på Oceanen där skeppen plöjde och på vad äldre tiders skalder kallade Erotikens ocean.

Båtsman Make var befaren även han. Som kofferdimatros och Kronans karl hade han seglat härs och tvärs över världshavet. Haremsdamerna i Turkiet hade tappat sina ansiktsslöjor när de mött den landstigne Make, macaroniflickorna i Neapel hade ådragit honom knivhot. Allt enligt hans egna berättelser.

Han hade varit välkommen överallt i stugorna på hemmaön med sina skildringar från vad man kallade utriket. Hans vilda historier öppnade de hemmasit-

tande karlarnas tobakspungar. För båtsman Make hade ju varit i sju kungariket och tittat i det åttonde, som han brukade säga. Det var annat det än dom andra ökarlarna som bara sett Örlogsstan och kanske Kalmar och sillfiskemetropolen Bornholm!

Och hans troskyldigt blickande havsblåa ögon och behagligt världsvana sätt öppnade kvinnohjärtan och kaffeburkar.

Men till sist fastnade båtsman Make för en hemmaöflicka. Sen fick han behandla stoffet lite mera varligt när han berättade om sina äventyr runt jordklotet. Slut med allt skryt om exotiska fruntimmer. Men som Salomo, som ju även han var en fruntimmerskarl av stort format, en gång i tiden sa: "kan leoparden ömsa skinn och etiopiern fälla sina fläckar." Jaa, såväl yttrandets något bakvända formulering som liknelsen med Den vise predikaren härrör från båtsman Måns Make själv, efter det att, liksom det nån gång hände den man Make tillfogade denna visdom, vår båtsman själv blivit trött på kvinnor, hur konstigt detta än låter.

Men, det var tyvärr så, att det fanns fler berättarglada karlar i vår stolta flotta än Måns Make.

Och så hände det sig så, att i början av kung Oscar I:s regering anlöpte korvetten Carlskrona den västindiska ön *S:t Barthelémy*, som var svensk koloni på den tiden. Svenska fartyg anlöpte ofta den lilla ön, där nere i Karibiska sjön. I den lilla hamnstaden *Gustavia* fanns en neger som hette *Johan*, och han hade en dotter som hette *Peggy*. Båda misshandlade

svenska språket i den utformning det fått på den förr av sjöfolk präglade örlogsstaden Björkholmen samt ute på öarna i skärgården utanför Karlskrona. Den mörkhyade *Peggy* hade fattat ett speciellt tycke för svenska sjömän, och hade i detta fall samma hobby som fader *Johan*. Fast det måste tyvärr sägas, att *Peggys* verksamhet hade en annan inriktning än pappa *Johans*.

Svarte *Johan* hjälpte sjöfolket skaffa så kallade utrikespinauler, smuglade ombord rom o.d. Men dottern...

Då båtsman Måns Make första gången mötte mörka *Peggy* stod hon nere vid den varma karibiska stranden och nickade inbjudande åt varenda sjögäst som steg i land från korvetten. Man spelade upp till dans. Musiken utgjordes av flöjt och trumma från korvetten Carlskrona. Båtsman Make flängde runt med *Peggy*.

– Jag vara glad! sa flickan mitt under dansen.

– Likadant här! svarade båtsmannen.

Peggy fortsatte:

– Nästa gång vi träffas du ha bröd och salt gris med dej, säj...?

Ute på redde låg korvetten Carlskrona med alla ljus tända. *Peggy* och *Make* satt helt stilla under en palm som sakta viftade med sina blad i en ljum aftonvind...

När de två skildes bortåt morgonen, sa *Peggy* belåtet:

– Vara mycket tungt, detta knypte! Och så gav hon sig i väg mot *Gustavias* ruffiga hamnkvarter med det knypte båtsman *Make* ord-

nat innan han gått i land för att möta flickan.

Tidigt på morgonen började man göra skeppet klart för avsegling. Båtsman Make spejade in mot stranden. Just då korvetten lättat ankar och man var i färd med att brassa seglen för fyllning, sköt en kanot fram vid fartygsbogen. Johan satt i den lilla båten och paddlade för fullt. Dottern Peggy stod i kanotens för och skrek:

– Tjifen straffa dej! Och så skakade hon ilsket sin knutna näve mot båtsman Make där han stod uppkliven på relingen och höll sig i en bardun.

Peggy la till med lika ilsken ton:

– Du vara förbannad! Evtigt dömd! Peggy fått stenar och inte nåt bröd!

Och eftersom båtsman Make inte var den enda berättarglade i vår gamla seglande örlogsflotta, spreds historien om hans karibiska äventyr i sinom tid runt hemmaön. Båtsman Makes äkta maka gillade inte berättelsen. Läget blev värre, så den vittfarne sjömannen, än när han legat och plaskat bland hajarna utanför kubanska kusten, sedan skutan seglat omkull efter besöket på Peggys ö.

Skilsmässa visste man inte om ute i skärgården på den tiden. Och båtsmansstugan var trång! Men! Den bedragna båtsmanshustrun ville inte veta av sin båtsman. Hjälpte inte hans havsblåa...

Så Måns Make som var van vid inredningsdetaljerna på de trångboda örlogsskeppen, delade av

den äkta utdragssoffan med en bräda. Ombord kallades en sån skiljevägg ”skott”. När man gjorde klart för drabbning plockades skotten bort i akterns befälsinredning för att inte det skulle flyga onödigt träsplitter när fiendens fullträffar brakade in. Fast båtsman Make fick göra tvärt om. Sätta upp ett skott när det drog ihop sej till batalj i båtmansstugan.

Men en god sjöman klarar allt. Så det dröjde inte länge förrän skottet togs bort i den Makeska utdragssoffan, så båtsman Make när han på äldre dar drog berättelserna om sitt stormiga liv bland ”hajar och fruntimmer och andra farligheter runt jordklotet...”

Ur SSD 21/7-69
(Sign.: **Egon Andersson**)

"Kalsa-Tillan" med sin dotter. Huset var beläget mitt emot Ingrid och Egons sommarbostad vid Kyrkstensvägen. Foto från Ingrid Svensson, Kyrkstensvägen.

Karl Fort, som bodde där fam. **Gösta Magnusson** nu bor. Gösta är för övrigt nästan släkt med Kalle Fort: Göstas mor, **Ebba Magnusson**, var dotter till **Alexander Bergström**, vars första hustru, **Elna Simonsson-Fort** (1870-1901), var dotter till Karl Fort. Alexanders och Elinas barn var: **Karl** (12/11 1888 - 1/1 1953), **Kerstin** (16/5 1890 - 1/2 1972), **Sigrid** (10/3 1893 - 1/2 1962), **Gustav** (25/8 1895 - 26/5 1899 död i difteri) och **Simon** (6/3 1898 - 19/3 1959, Inge Bergströmnars far) och **Agnes** (3/4 1899, död som liten). Foto från Anita Nilsson.